

Talángrád

A kiábrándulás fokozatos volt. Mégis meg tudom mondani, Helmut arca melyik pillanatban veszítette el a varázsát. A tizenegy utáni sávban maradtunk magunkra, amikor kezdtek ritkulni a reklámokban a családanyák, és a semmi másodpercnyi sistergése után egyre gyakrabban bukkantak elő erőszakos alakok, túlművelt fazonok kerek asztal mellett, vagy fedetlen testek, ahogy fel-alá jártam a szenny csatornáin. Ő a tévén, én a fotel előtt a földön. Mégis világos volt az első pillanattól, hogy valódi kontaktus csak vele lehet, Helmuttal.

A nevét kitették alulra, és még arra is vették a fáradságot, hogy utánanézzenek a helyes írásmódnak. Ékezetek és magánhangzó-torlódások. A családja nevéig mégsem jutottam el, mert Helmut tekintete elég volt, hogy már az elején jó tíz másodpercre megbénítsa a kezemben a távkapcsolót. Amikor sikerült továbbnyomnom, eggyel feljebb a lengyel híradót találtam, sokadszorra is ugyanazzal a nyúlarcú bemondónővel, eggyel lejjebb egy ipari fétispornót sárga-fekete csíkokkal, és fuvallatnyi örömmel töltött el, hogy Helmut nem láthatja, mit művelnek egy pillanatnyi fallal arrébb az ő nemzeti színeivel.

A bajtársairól beszélt. Ludwig szájharmonikázni próbált a fedezékben, azon az estén, amikor már nem láttak több jelzőrakétát az ég alján, és egyértelmű lett, hogy a felmentők visszafordultak. Egy másik, akinek a nevét nem jegyeztem meg, szentképet rajzolt a falra egy ceruzacsonkkal, egy harmadikat, Stefan pedig maga Helmut lökte ki a repülőből szökés közben, mert hát ilyen az élet. Nem volt több hely a gépen.

A felületes szemlélő azt hihetné, az öreg hóbagoly-feje hatott meg, vagy az igyekezet, hogy ne tűnjön lumpen alaknak a tévé nagyhatalmával szemben. Kiöltözött. Csontkeretes szemüveg és illedelmes pulóver, aminek a nyakát külön azért szabják így, hogy a nyakkendő viselése igazolható legyen a nyilvánosság előtt. Hatvan év telt, mióta Helmut ekkora hatalommal találkozott, és meg is akart felelni neki. Gondolom, de mindez csak feltételezés, ne feledjék. Kapcsolatunk Helmuttal, bármilyen mély, mégis egyoldalú maradt egészen addig a pillanatig.

Különös dolog történt. Amikor erre a Stefanra emlékezett, és kimondta a nevét, az öreg hangja elcsuklott. Tökéletes geg, a forgatókönyvíró se kívánhatna jobbat. Mielőtt viszont folytatta volna, előrepislogott a szemüvegkeret fölött, és enyhén hunyorított, kikönyökölve mindenből. Leginkább a harctéri emlékekből és a hat évtized súlyából, amit pedig olyan hősiesen húzott maga után a hóban, egészen a kamerák és az én fotelem elé így a tizenegy utáni sávban. Elég jó volt, remélem, ez volt a szemében a könnyeken kívül, és a kérdés, mehetünk-e tovább. Esetleg még az is, mennyi idő van még a kávéig.

Helmut ebben a pillanatban változott vissza. A havas mezők megkínzott hőséből pénzkereső lett. Kicsivel a függöny előtt kapott bele ugyan a szakmába, de azért igyekszik. A végén csak meggyőzték, beszéljen a stúdióban. Rosszabbul már nem jár. A bajtárs eltűnt, ám aki megjelent a helyén, furcsamód ettől lett emberibb és sokkal valóságosabb. Kimentem egy sörért.

Akkoriban sokfelé bukkant fel Helmut a többiekkel, de az érdeklődésben, azt hiszem, nem volt semmi rendkívüli. Sokan vetették bele maguk a csata körülményeibe. Egymás után jelentek meg a könyvek, vicces kölykök a légpisztolyos gyakorlataikon kívül is hordták a lovagkeresztet és a megannyi vackot, amit a bolhapiacokról guberáltak össze. A hatóság nemigen zaklatta őket, akadt más dolguk az új évezredben.

Az ősz bagolyfej egész addig nyugodni hagyott, míg össze nem jöttünk a férfikor következő ülésére. Honigék találták ki a másodikról, pontosabban Honig, ő meg a gyerektől vette az egészet. A fiú a Daewoonál dolgozott, és néha színes prospektusokat hozott a munkahelyi tréningekről. Ezek idővel levándoroltak a kapu mellé, a röplapgyűjtő dobozba, onnan pedig a kukába, de aki akarta, ebben a köztes időben kotorászhatott belőlük. Én néha megtettem, és így került a kezembe a cetli a Maszkulin Gyermekről. Honig előhozakodott vele a lakógyűlésen, és bár addigra túl voltunk a polgári körökön, a feng shui garázsokon és sok minden másón, a szokott zsidbadt módon vállalt vontunk. Ha vihetjük a sörünket, tőlünk nyugodtan.

Nemigen hallottunk semmi újat, de visszatekintve nem is ez számít. A kempingszék mellé tettük a sört, és vártuk, meddig mondja még a szomszéd a belső harcos östípusáról, amit meg kellene találnunk, bár néha a belső gyermekkel azonos. Az új évezredben, az új nő archetípusa mellett ez még fontosabb. Eugén, a bizalmi rám sandított.

– Meséljek neki legalább a régi nőről, he?

Az érzékenységi tréning vezetője megkérdezte, van-e kérdésünk. Mindenki értett mindent. Rövid ideig csend ült a pincén.

...mindennapi kenyerünket, 2001, installáció

– Eugén, hiszel te a visszafelé csalódásban? – sűgtam vissza.

– Persze. Mindig az megy.

Honig összevonta a szemöldökét, de eléggé hátul ültünk. Elsőre nem tudta kiszűrni, ki suttog közbe.

– Nem úgy értem... Nézed a tévét, ugye?

– Persze, ki nem nézi? És te talán tudsz *előre* csalódní, vagy mi?

– Volt már, hogy úgy érezted, valaki közelebb áll?

Eugén kivillantotta az új fogsorát, és ettől a pince egy percre valami osztrák fogorvosi reklám díszletébe ment át. Pislogtam egyet. A szomszéd meg úgy döntött, nem foglalkozik velünk, mondta tovább az előadást.

– Tudod, mit gondolok erről... – vigyorgott Eugén. – Ideje lenne valaki mással ismerkedned a tévén kívül.

– Ismerkedem is. Éppen azt csinálom. Foglalkozom a belső gyermekkel.

– A belső harcossal. Nem mindig ugyanaz, figyelhetnél jobban.

– Jó, kezdem előlről. Tehát, ott ülsz előtte. Vagy egészen máshol, de már eltávolodtál, és megszoktad, hogy nincsenek kapcsolatok. Nincs érintés, semmi, amiről ez dumál itt – böktém a pince eleje felé. – Aztán egyszer csak mégis. Nem a tévében, nem rajta kívül, hanem... hogy úgy mondjam, egy harmadik helyen.

Honig ekkor megkérte az egybegyűlteket, soroljanak példákat a belső gyermekre. Néhányan akadozva belekezdtek. A legtöbben állatokkal hozakodtak elő, valaki egy vezérigazgatóval, aki azért megőrizte az ártatlanságát. Eugén az arcára fagyott mosollyal bólogatott.

– Ez a harmadik hely, amiről beszélsz, arrafelé van, ahol lehangyták az ajtóról a kilincset. De ápolók, azok viszont nagyon vannak. Legalábbis ez az, amit mindenkitől hallanál. Amikor először megkérde.

– Vedd úgy, hogy másodszor kérdeztem.

– Akkor te meg vedd úgy, hogy sejtem, miről mondd. Van, aki látta. A legtöbben befizetnek rá.

A szomszéd messze előttünk lezárta az előadást. A hallgatóság összecsuksa a kemplingszékeit, és cseverészve a kijárat felé áradt. Eugén lassan halványuló vigyorral, mint egy gúnyos szobor, közéjük állt, és nem mertem rögtön utána lökdösődni. Felkaptam a sőreinket, és fel-alá csapódtam a lépcsőházban, de már későn. Míg a piára ügyeltem, hogy ki ne lötyögjön, és vártam, hogy ritkuljanak a lakók, a haver eltűnt valahol félúton.

A férfikör nem lett nagy siker, mégis vártam a következő alkalmat. Meg akartam kérdezni újra, de Eugénnel nem álltunk túl közel. Régen beszéltem vele, csak ha pénz kellett, és nem akartam ilyen apróságokkal zaklatni. Belső dolog, igen, de a vigyorból arra következtettem, nem látott ő semmit, csak gúnyolódik, és a sárga házra utal. Fizetnek érte. Persze, ki fizet az ilyesmiért, mi ez, talán társasutazás? Az adófizetők, ők állják a cechet, nyilván, a sok színtelen bogyóért és az ápolókért a helyen, ahol lefelejtették az ajtóról a kilincset.

Nem találtam túl viccesnek a feltételezést. Nagy körökben jártam a várost, az olyan ember megkövült tekintetével, aki már az unalmat is unja a betonfalakon és a villamosok közönségén. Nem reméltem, hogy sikerül újra megérintenünk egymást Helmuttal, tudtam, hogy az ilyen képernyő-kapcsolatok csak spontán működnek. Ha magamra erőltetném az ismétléseket, azzal csak rontanám az érzékenységet. Próbáljak örülni a pillanatnak, mondogattam magamnak, de ahogy a koldus sem örül, ha egyszer dobnak neki egy ezrest, aztán pedig a nagy semmi, úgy rám sem hatott a mantra. A pillanatot akartam, újra.

Befelé meredni még unalmasabb és pusztítóbb volt, mégis ott találtam meg a következő lépcsőfokot. Egy balatoni plakátra bámultam az egyik sarkon, és ekkor ugrott elélem Helmut arca az emlékeimből. Nem a tévéről, hanem az innenső oldalról, ahol az aszfalt, a metró, és én is előfordultam. Tavaly együtt ültünk egy határmenti fogorvos várójában. Én a katalógust nézegettem, és próbáltam kitalálni, vállalnak-e részleges felújítást, vagy akár csak egy fogét, vagy fél fogét, és mi lenne az, ami fél fogra elég. Ő nyugodt bizalommal ült eggyel előttem, és valószínűleg csak ellenőrzésre jött. A fogai már befelé ment hibátlan porcelánfehérséggel virítottak a ráncos fejben. Ugyanezek a fogak a visszaemlékezésben, a tizenegy utáni sávban, és talán máskor is, fekete-fehér képeken.

A felfedezés örömétől vagy öt percig álltam a sarkon, aztán hazarohantam, és a gép előtt lihegve jöttem rá, hogy sok mindent nem kezdhetek vele. Viszonylag könnyem megtaláltam a fogorvost, felvágós őshonos nevet viselt annak a határmenti helynek a címlistáján. De mit kérdezzek tőle? Egész életében fogakkal foglalkozott, neki egyik porcelánmosoly olyan, mint a többi. Jó, talán van, amire jobban ügyel, és Helmut arca valószínűleg ezek közé tartozott, egyszerűen a pénze miatt. Megkérdezni mégsem kérdezhetem meg.

A kezemben szorongatott, semmire sem jó felfedezés tovább dühített, és a csata újabb és újabb megnyilvánulásai után vettem magam. Nem törődtem vele, mennyire triviálissákkal. Újra végigjártam az antikváriumok elkoptatott körét, betettem a lemezeket, a legtöbbet végig is hallgattam. Csak a dokucsatornákat kerültem babonásan. Furcsának tűnhet, de biztosan tudtam, hogy Helmutból csak az az első, leleplező villanása számít igazinak.

Az egyik reszkető, reménytelen nap estéjén végül úgy döntöttem, nem érdekelnek a korlátok és a korkülönbség. Meglátogatom a jelenség és a csata gyermekeinek nem túl rejtőzködő nemzedékét, a nemzeti érzelmű fiatalok kocsmáját. Annyira vágytam már bármi kézzel foghatóra. Nekitámaszkodtam a pultnak, és kértem egy száraz bort.

A pultos hangfekvéséből kitűnt, hogy nem tetszik neki az urizálásom. Kimérten bámulta a dzsekimet, ami pedig az előírásos piros bombázómodell volt, szörmegallérral meg mindennel. A sarokban, egy nyugodt bokszban tűnt fel, hogy a háta közepén az ország körvonalai helyett egy tolldíszes indiánfej virít. A címke szerint ráadásul kínai indián, a neve Csi-lo-ki. Hirtelen kaptam fel a szekrény aljából.

A fiúk, akiktől úgy reméltem valamit, hála az égnek, magukkal foglalkoztak. A középső pultnál óbégattak, nem ültek, álltak harcra készen, és a bakancstalpaikat csattogtatták. Megannyi túlkoros belső gyermek, a zsebükben és a csizmaszárjukban sok-sok játékkal. Kopaszon, mint a ma született, erőszakos csecsemők.

– Istenem, úgy kiirtanám mindet.

Így szólt az első sóhaj. A zene szállt tovább a rádióból, a fiúk gyűrögették zöldes sörösdobozait, amelyeken nem volt felirat. Korsók vagy üvegek sehol, hiába, ez már az új, eldobható nemzedék, a gyermekeinké.

– Na, arról lecsúsztál. Nekem már megvolt – mondta sakálmosollyal egy közepes növésű nemzetvédő. Ennek a kölyöknek rózsaszín és sima bőr maradt az arcán, és a forradás a szeme felett is csak még gyermekibbé tette. Amíg meg nem szólalt, arról ábrándoztam, talán ő lehetne köztük a fiam.

– Kik? A kaftánosok, vagy a ruszkik?

– A ruszkik, ki más. Más nem maradt nekünk... Kettes fokozaton, a kanyarban intéztem el mindet.

– Hé, ezzel nem viccelünk! – hördült fel valaki.

– Nem ám, strici! Van, aminek meg kell maradni! – így egy másik.

– Állás, állás! Elmentteted? Megvan az állás? Mert ezt akárki mondhatja! – harákolta egy harmadik.

A visszafojtott erőszak gyűrűbe állt a képzelt fiam körül. A kopasz fejek most egymásra acsarogtak, egyik-másik kipirosodott. Sörösdobozok recscentek, egyet megküldtek a kuka felé. Észrevettem, mennyire egyformák ezek a fiúk mind, és már az enyém sem tűnt olyan egyéninek. Gyorsan elhessegettem az ábrándot.

– Mit akartok, hiszen eredetileg is így volt – mondta a rózsaszín képű fiú, szinte a sörösdobozok nyomaig görnyedve a pult fölé. – Akkor is mi győztünk, csak eltitkolták, eltitkolták a rohadtak... Nem változtattam meg semmit.

– Van, aminek meg kell maradni! Különb en nincsenek hősök! – bömbölte megint másvalaki. Nem kerestem meg a hang gazdáját.

– A traktorgyárnál voltál, ugye? Mindig ott ér véget? – tudakolta egy ideges, inas gyerek. Behúzta a nyakát a dzsekijébe, és nem nézett semerre.

– A gyárnál, ja. És tudod, mit láttam... Turistákat! Az egyiknek fényképezőgépe volt... Digitális.

– Azok a kurva sárgák! Hát már itt is! Hazamegyek, szétkúrom a traktorgyárat, ahogy van! A földig robbantom!

– Robbantjuk, akartad mondani, testvér.

Az erőszak széteszlott, a vitakozás szétszakadt, több felé ment tovább, érthetetlené vált. A pultos odapillantott a fiúk körére, felírt valamit egy jegyzetfüzetbe, és ugrasztotta az egyik pincért. Ettől a készülődő varázs azon nyomban eltűnt. Helmut szelleme még ki sem dughatta a fejét a földből. Fizetni itt is kell, semmi különös. A beszélgetés hamarosan a sárgákra és a kínai piacra terelődött, és arra, hogyan különböztessük meg a kínait a koreaitól. Sokak szerint a különbség nem volt számottevő. Gondoltam, kivárok még két számot a rádióban, de rögtön az első után sztárhíradó jött egy sipító hangú bemondónővel. Odamentem a pulthoz, hogy én is fizessek.

A remény ábránd maradt, hiába, nem vagyok fiatal. Miért is vártam, hogy a kopaszegylet egyszerűen bevesz, megtűr az ifjú arcok körében, pár sör fejében átsiklik fölöttem? Köszönöm, fiúk, itt sem vagyok, ne törődjete velem, csak ha fizetni kell. Addig elsimulok, mint egy terepszínű heverő. Csak könyörgöm, néha ejtsetek el róla valamit, mit hallottatok a városról és az ostromról.

A pénzem jó volt, másom sajnós nem. Este fél tíz felé valósággal kinéztek a kocsmából, és én mentem, mint a kóbor kutya a tábortűz körén túl. A következő csapás a metrón jött, ahol két jól táplált személyzetis hablatyolása vált ki hirtelen a háttérből. Két simára bronzolt pofa, annyira már nem ifjak, ám a kopasz gyerkőcnél ezerszer fiatalosabak. Lazulásuk a pénztől és a szoláriumtól származott, a céges táskák és belépőkártyák ing alá búvó szíjai mutatták, modorukban pedig távolabb nem is állhatnának a kölkök reménytelen proli acsargásától.

– Érdemes volt, apám. Érdemes. Nem csalódtam. Testközelből minden, ahogy ígérték, komolyan.

A magasabb zörgette magán a táskákat, és az egyik szíjon kiszúrtam egy apró, keretbe foglalt kis képet. Abból a fajtából, amit utazási irodák osztogatnak. Általában vigyorgó, boldog családok integettek róluk pálmafák vagy fehér falak alól, és a legtöbbet nem is hamisították. Ezen viszont a laza, tüsihajú menedzser térdelt a hóban, ráadásul fekete-fehérben. Hátral egy vasszerkezet rogyant gótikája, és akármi legyek, ha nem a traktorgyár, vagy valami, ami a közelében van.

– Melindának tetszett?

Ezt a másik kérdezte. Odaértünk valahová, a megállóban szétcsúsztak az ajtók, a közönség átrendeződött. Dagadt nő parkolt elém számtalan Gazdaságos szatyorral, elvesztettem a rálátást a képre.

– Persze. Mondtam neki, hogy hozzon dupla adag betétet, mert ott nehéz hozzájutni.

Nem érdekelt semmi, egyszerűen átfúrtam magam a dagadt nő hóna alatt. Bocsánat, elnézés, aki volt már reménytelen küldetésen, talán megérti, miért tettem, a többiek meg nincsenek olyan helyzetben, hogy ítélkezzenek.

Az egyik szatyor elszakadt, a nő káromkodva lökött vissza. Elkaptam egy végtelen pillantást a fényképre – igen, a tüsihajú, és eredeti géppuskával nyom a hóba valakit, aki nő, bikini van rajta, és a feje alól folyik valami, sűrű foltot hagy a hóban –, aztán félrenyomtak, és a következő megállóban a sportos kettősöm is lelépett. Addig a sarokban pirultam, hallgattam a dagadt nő szitkozódását, és igyekeztem úgy tenni, mint aki ott sincs. Általában könnyen ment, most nem. A hangok azért mondták tovább, ezt nem titkolhatták el.

– Tényleg kellene már ide rendőr. Vagy biztonsági. Minek fizetik azokat a barmokat ott kinn, csak tájtják a pofájuk...

– Jó, figyelj, ugrás is volt?

Magabiztos rötyörészés, a metró süvölt.

– Hogyne lett volna. Ezért fizettük az egészet, mondhatni. Hat kör ment. Felvereked magad az egyik szállítógépre, ejtőernyővel le, és vissza. Közben végig tűz alatt tartják, és az összes többi is pont a te helyedre vágyik, a kurva anyjukat.

– De hát ezeket is azért fizetik, nem?

– Asszem. Némelyik nagyon jól csinálta. Várj, van róla fénykép is... Á, hátulra tettem.

– Majd a gépen. Jó, figyelj, Melindának tényleg tetszett?

Cinkos hallgatás a föld alatti robajban, amihez nem lehet nem odaképzelné az összeesküvő mosolyt.

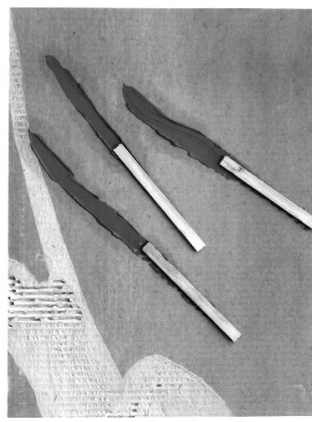
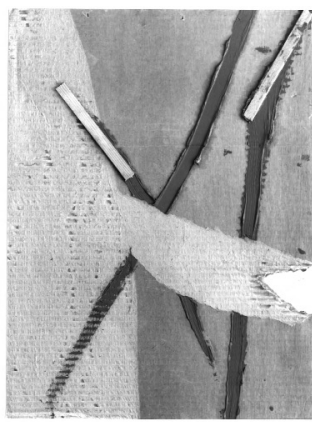
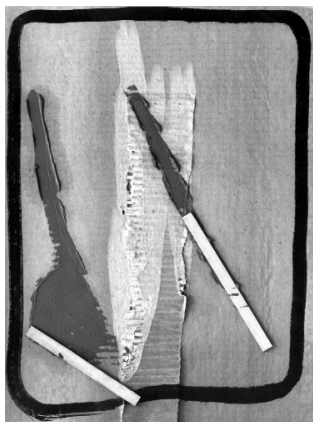
– Hát, az az igazság, hogy ő maradt.

– Maradt?

– Otthagytam, szerintem tetszett neki. Még jobban is, mint nekem. Majd megjön a következő csoporttal, vagy eggyel azután. Nem férhet fel mindenki a repülőre. Modern nő, és az ilyesmi jól tesz a versenyszellemnek.

– Ja, mindenhol azt látom.

Tépett kartonpapír, 1987

A többi beleveszett a széthullott zsvajjba. A dagadt nő még lökött rajtam egyet, és nekiindultunk a mozgólépcsőnek. Rohantam, mint akit kergetnek, pedig nem várt semmi a mozgólépcső tetején, csak egy biztonsági küldött utánam egy nyúlós, unott nézést.

Nem akartam előlről kezdeni semmit, de hát más hely tényleg nem maradt előttem, csak a bolyhosra koptatott két négyzetméter a nagyszobában. A tévé és a bézs fotel. Véletlenszerű menetre löttem be a távkapcsolót, de le merném fogadni, hogy a rohadékban az évek folyamán vonzalom ébredt a kerekasztalos okoskodások és az állatos filmek iránt. A nyúlarcú lengyel bemondónőt viszont utálhatja, legalábbis egyszer sem láttam, amikor ezen a csapongó estén kiadtam a kezemből a vezérlést. Ez persze nem jelent sokat. Egyre gyakrabban nem láttam semmit. Lejjebb kókadt a fejem, és amikor végül a teljes adásidőt betöltötte a nagy, fekete semmi, havat érintettem a tenyerem alatt.

Kormos falak közt hasaltam, és első gondolatom az lett, hogy milyen éhes vagyok, és miért nem hoztam magammal még egy sört, vagy legalább egy zacsi kukoricát a hűtőből.

– Aztán mit csinálnál velem, mi, tata?

Négykézlábra álltam, és odanéztem. Nem a tüsihajú, hanem a kisebb, elvetemültebb képű személyzeti menedzser volt az. Pár lépésre állt, tipp-topp téli menetfelszerelésben, és egy pisztolyra mutatott.

– És mégis mennyi időre? Mire fizetett be, tata? Túl sokra biztos nem, nem nézném ki magából...

A pisztoly Luger, és egész jól megőrizték, leszámítva pár szőrszálát és egy ragacos foltot a markolaton, ami lehet rozsdá vagy valami más. Nem értettem, mit kellene kezdenem vele. Meleget nem ad, egy pillanatnál tovább biztosan nem. Rádöbentem, hogy milyen elképesztően hideg van itt.

– Ipse, merre vagy? Mozogjá' már!

A másik személyzetis kidugta a fejét a fedezékből, és egy lovagkeresztet villogtatott. Vászonzsákot vett elő, és betette a többi zörgő, titkos kincs mellé.

– Harmínckilenc.

– Mit harmínckilenc, mi, te istenbarma? Nem megegyeztünk, hogy negyvenháromig csináljuk?

– Megváltozik.

– Nem változtat ez meg semmit. Na mozogj, a végén még hülyének néznek, ha túl sokat maradunk ennél a... Leviszi az értékünk, meglátod!

– Várjanak!

Nem vártak senkire. Támolyogtam, és amikor éppen sikerült rátenyerelnem egy-egy égetően hideg faldarabra, és felhúznom magam mellé, láttam a távolodó hátukat. Két röhögcsélő, dülöngélő téli terepszerkő, amint itt hagynak a fagyban. Sokáig álltam egy embermagasságú romnak támaszkodva, ami alig védett a szélről, és amikor újra eljött a mindent betöltő semmi, ezúttal fehér volt, nem fekete. A tévét bekapcsolva hagytam, a távkapcsoló leállt, és az időjárás-jelentésben az évszakra nem jellemző, korai havazást ígértek.

Egyetlen emlékünknél, hogy milyen régóta vagyunk itt. Nem vágyunk semmire. Az otthon gondolata, és bármi másé, ami túl fekszik a végtelen fehérségen, a romokon és az égett foltokon, sem okoz dühöt, sem vágyódást, mindössze enyhe gúnyolódásnak hat. Azért akad még, amivel foglalkozunk, de egyre gépiesebben számolgatjuk a történeteket, a hüvelyeket, és a foltokat a hóban, a fedezékek környékén. Egyre szaporodnak.

Kezdetben Eugénnel voltunk, vagy valakivel, akiről szerettem volna azt hinni, hogy nem lehet más. A szomszéd magas és agáralkatú, ez az alak meg még itt is megőrzött

egy kicsit a hájából, mégis, a megkövült mosoly az egy és oszthatatlan Eugénra utalt. Az első időkben a lakógyűlésről is el lehetett beszélgetni vele, és egyszer, úgy véltem, kel­lő alapozás után előhozakodtam Helmuttal. Nem akart tudni róla semmit, sem a harma­dik helyről. Erőltettem, és az lett a vége, hogy kilökött a közös gránátölcsérünk­ből, és a kellő alapozást, a pálinkás kulacsot is utánam vágta. Nem hagyott belőle.

A remény régen eltűnt, mégis ismételtetem a folyamatot, ami egykor elvezetett hozzá. A traktorgyár mellett valóban ott volt a rogyant csarnok, amiben a vánszorgó képzelet, ha nagyon akart, éppen csúcsíveket is felfedezhetett, a legtöbben mégis inkább a konzervekkel foglalkoztak. Errefelé állítólag sok rekedt a törmelék alatt, de mi nemigen hiszünk benne.

Matricákat találtunk, egyszer egy prospektust is, csak annyira széttöredeztek az éjsza­ka pusztító hidegében, aztán a nappalok lötytedtségében, hogy csak elmosódott képe­ket lehet kivenni rajtuk, betűket nem. Valamikor belebotlott a fedezékünkbe a két ifjú sze­mélyzetis közül a tüsiahajú, és nem akart csendben maradni. Kormos volt és dülledt sze­mű, bár ebben persze nem láttunk semmi rendkívülit. Abban enyhén, hogy szüntelenül a felületről ordibált, és arról, hogy valami nincs rendben vele. Az érdes betonfalakat dör­zsölgette a véres öklével, egyszer a fejét is belecsapta a hóba. Tűrtük, majd kivágtuk az oroszok elé. Végre csend lett.

Ma bontottuk szét az utolsó polgári épületet. A kilakoltatott ruszki család, akik nem is negyvenegyes fazonú gimnasztyorkát viselnek, hanem logós cuccokat, értetlenül állnak a pusztító szélben, és nézelődnek, reszketnek. Kerestem valakit, aki elsajátított egy kicsit a szláv ugatásból, és odaküldtem tolmácsként. A család azt mondja, a csatlakozásra vár­nak, és jöhetne már.

Nem törődünk velük. A házuk gerendái, amik ki tudja mennyi veszekedést, lihegést, semmilyen napot és csüggedt estét takartak a világ elől, a fedezék közepén ropognak a tűzön. Ez sem fog soká tartani. Égett húsdarabokat tartunk a lángok fölé, a nyársaink be­tonvasak, ezt a rogyant csarnok környékén szedtük össze. Egy ideig próbálkoztunk a lo­vakkal, de olyan émelyítően édeskés az ízük, hogy ketten szó szerint összehányták ma­guk. Valaki esküdözött, hogy látta, amint a ló levágott darabja lassacskán újránő, kinő­veszti magát a hideg semmiből. Visszatértünk inkább az emberanyag újrahazsnosítására. Megint másvalaki ősrégi, gyerekkori olvasmányai szerint nincs ezzel olyan nagy baj. A pápuák azt mondták, olyan az íze, mint a disznóé, csak az a bökkenő, hogy fogalmunk sincs már a disznó ízéről. Nézem az arcokat a tűz fölött, de Helmut és a tekintete min­denkinek ismeretlen, csak nekem nem.

Ha felmászunk a csarnok mellett a szétbombázott dombra, és kihasználjuk a rövidke időt, míg el nem szállnak a fejünk felett a nyomjelzők, messze a romok felett látjuk a repü­lőteret. Azaz csak a robbanások lökéseit, a magasba szálló és szétoszló szürke földoszlo­pokot, de ennél biztosabban semmi nem jelezne, hol a reptér. Állandó tűz alatt tartják, és már nekik sem maradt sok. Az áttörésről ábrándozunk, és számolgatjuk az esélyeinket. Azt hin­nénk, túl vagyunk minden önáltatáson, de amikor a sötét hajnal idején csak a parázs ropog a fedezék alján, és köré kúsunk, és megmoccannak az utolsó ábrándok, kiderül, mégsem.

A szállítógépek néha leszállnak, még ritkábban kijutnak. Elszakadnak a földtől. Akár­hogy forgatjuk, nem túl jók az esélyeink. A gépeken nincs hely, mindig kilöknek minden­kit. Mindig mindenholnan kilöknek. Azért bámuljuk az ég alját, mint egy reményt keltő reklámot, és nem törődünk a hírekkel, amelyek a mindenben túli fehér mezőről szólnak, ahol semmi sincs, csak a hadifoglyok sok ezres négyszögei.

